

RAMBLEROS

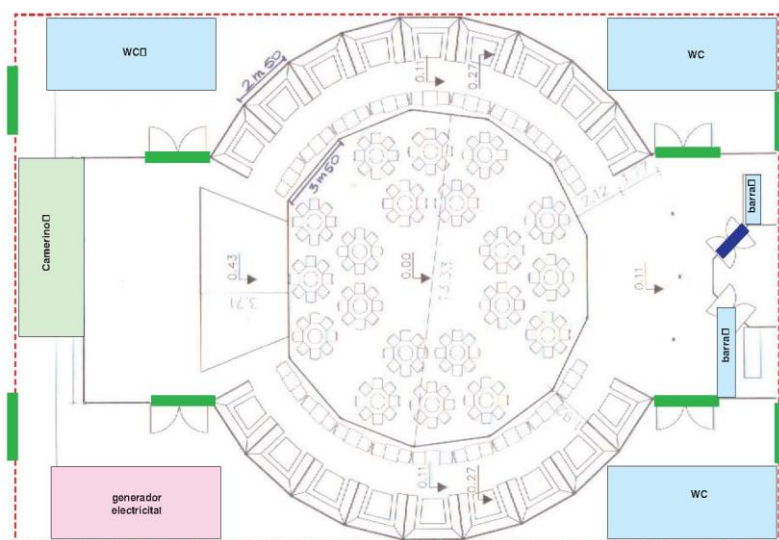
De l'1 al 28 de març

L'Ajuntament de Barcelona ha impulsat, arran d'una iniciativa de la Taula Interdepartamental de la Rambla, un projecte de debat, de reflexió i d'oci centrat en la Rambla i concretament al voltant d'una figura molt singular i molt lligada a aquest passeig: els "ramblers". Des de l'1 fins al 28 de març s'instal·larà a la Rambla de Santa Mònica una gran carpa que serà el centre neuràlgic d'un programa d'activitats, exposicions, debats, taules rodones, així com d'activitats per a tots els públics, musicals i literàries que giraran entorn a l'essència més viva d'aquest passeig: els "ramblers". L'objectiu final del programa és recuperar una part del patrimoni social i cultural de la ciutat.

Per la majoria de la població de Barcelona, la Rambla ha estat durant dècades sinònim de llibertat, canvi social i revolució. El fenomen "ramblero" està poc documentat, fins i tot oblidat, però ha configurat de manera decisiva el caràcter obert i tolerant de la ciutat. La fi de la transició va deixar sense el protagonisme col·lectiu que va tenir anys enrere una part important de la població, ciutadans que avui tenen entre 45 i 70 anys. El substrat social i cultural de Barcelona està parcialment construït sobre les bases del ramblisme, que es pot considerar un fenomen aglutinador i propiciador de moviments populars i alternatius.

Amb el títol de "Ramblers" i sota la direcció del comissari, Joan Estrada, es desenvoluparan, doncs, un conjunt d'activitats que recordaran també els moviments que van tenir la Rambla com a espai d'eclosió o d'aparador entre els últims anys de la dècada dels seixanta i mitjans dels anys vuitanta.

La Carpa, situada a prop de l'estació de metro de Drassanes (L3) té una capacitat per a 400 persones assegudes o 500 persones dretes. Estarà oberta entre les deu del matí i les onze o les dotze del vespre segons els dies i l'activitat.

La programació

Durant pràcticament tot el mes de març, doncs, es desenvoluparan un ampli ventall d'activitats, la majoria a la Carpa.

Taules rodones:

“Sortir de l'Armari”

Sobre els orígens, el desenvolupament i la normalització social dels gais i les lesbianes. Sobre la incorporació del discurs de tolerància i defensa de la llibertat personal per part dels grups polítics.

“Sexe, drogues i rock&roll”

Al voltant de la importació d'una part de l'esperit del hippisme i de la influència que va tenir en els nuclis familiars: pisos d'estudiants, comunes, promiscuïtat. El cavall i la sida com a epidèmies generacionals.

“Les jornades llibertàries”

L'aparició i l'evolució de moviments antifranquistes cap a moviments i partits revolucionaris, extraparlamentaris i antisistema.

“Nuclears, no gràcies”

El moviment contra l'urani i el radicalisme antinuclear evolucionen cap a opcions ecologistes.

“Llibertat d'expressió”

Es genera una icona de consens social a partir del Grup de Periodistes Democràtics, el cas dels Joglars, l'aparició de la UMD i el cas Xirinachs.

“De taizé a hare krishna”

L'oposició a allò establert porta una part important de la joventut a contestar els tòpics religiosos i la jerarquia catòlica a partir dels moviments cristians de base i d'altres alternatives d'espiritualitat.

“Contra violació, castració”

El moviment feminista adquireix presència pública en forma de moviment públic radical fins a la seva integració en el si dels partits polítics.

“Guerra i pau”

La violència com a forma d'expressió va tenir presència entre el ramblisme i contra ell. Del cas Papus al cas Escala, el Frap, el MIL, Terra Lliure, el FAC, fins al rebuig de la violència i la pena de mort.

“Del grup de folk al rock laietà”

Més enllà dels cantautors de la Nova Cançó, l'expressió musical inspirada en *Woodstock* i contra la guerra del Vietnam va tenir una presència destacada a la ciutat.

“La calle es nuestra”

En contraposició a una de les últimes declaracions del tardofranquisme, proliferen cercaviles, s'esdevé l'apropiació de l'espai públic i de les activitats culturals al carrer: Comediants, la Marxa...

“Christa Leem”

El pas fugaç de Christa Leem pels escenaris ramblers va fer que una part de la intel·lectualitat de la ciutat comencés a freqüentar els espais que havien ocupat en exclusiva fins al moment moviments més alternatius.

“Retaules de la transició”

A més del teatre professional emanat de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona i de la Companyia Adrià Gual, apareixen fenòmens alternatius que revolucionen l'escena barcelonina.

“Darrera la càmera”

La manca de mitjans tècnics i d'estructures no va permetre deixar una gran producció de pel·lícules, encara que alguns pioners i francitadors van prémer també el gallet de la càmera de rodar.

Mostres:

A l'interior de la Carpa s'instal·laran quatre mostres que es podran visitar durant l'horari d'obertura de la instal·lació:

- La mostra de cartells “Cartellisme i pancartisme”, sobre les expressions plàstiques de les reivindicacions polítiques i socials que van donar peu a logotips i icones de l'oposició al franquisme i de la transició. Són l'expressió plàstica de la Rambla com a “manifestòdrom”.
- La mostra de fotografies “Cúpula Venus, Zeleste, Barcelona de Noche” sobre com la circulació de les idees i de les expressions artístiques amb nocturnitat van girar entorn dos locals mítics de la ciutat. La *gauche divine* i els “ramblers” van coincidir a l'entorn de les icones ramblers.
- La mostra “Idees de capçalera”: els diaris i les revistes de l'època, *El Correu, el Noti, Telestel, Oriflama, El Viejo Topo, Canigó, Telexpres, la Calle, Cambio 16, Hoja del Lunes, Mundo Diario, Mundo Obrero, Treball, Ajoblanco*. Les ràdios pirates... tots ells suports per a la transmissió d'idees amb fortuna desigual.
- La mostra sobre la reedició del llibre “La Bíblia de Nazario”, que mostra com l'edició d'originals en tinta xinesa va esdevenir una nova forma d'expressió artística i d'actitud inconformista. Un dels referents d'aquest moviment va ser Nazario, que ha recollit els documents que han donat testimoni a aquesta època.

Altres activitats:

Música, màgia, espectacles de ball, de pallasos, de titelles... durant tot un mes la Carpa ofereix un ampli repertori d'activitats per a totes les edats, i tots els dies de la setmana. La programació d'espectacles de la Carpa és un autèntic festival que comparteixen espectacles i artistes que van fer història amb estrenes i la presentació de joves valors de l'escena que representen algunes de les visions més innovadores de la creativitat barcelonina.

L'1 de març s'estrena *Rebels amb causa*, un espectacle dirigit per **Joan Ollé** amb textos escrits expressament per a l'ocasió per, entre d'altres, de **Nazario, Pau Riba, Javier Cercas, Jordi Coca, Joan Barril, Ramón de España**, i interpretat per **Montserrat Carulla, Ivan Benet, Victòria Pagès, Toti Soler, Sílvia Pérez Cruz i Àngel Pavlovsky**. També l'1 de març es presenta **Mambo Jambo&Myriam Swanson**, un producció musical liderada pel saxofonista **Dani Nel-lo**.

El segon dia, s'estrenen dues produccions que, com *Rebels amb causa*, es podran veure diversos dies a la Carpa. Són un nova versió de *La peixatera*, el gran èxit que va catapultar **Xus Estruch**, i *Les Nits de la Cúpula*, un espectacle dirigit per **Oriol Tramvia**, acompanyat de joves músics i actors, on es recreen alguns dels moments més enyorats de la mítica sala desapareguda.

Dos altres espectacles que es podran veure diversos dies són *Legionaria*, de **Fernando Quiñones**, interpretat per **Ramón Rivero**, un dels espectacles més trencadors i emocionants de les últimes dècades, i *Les Nits Boges*, en què sota la direcció de **Joan Gimeno**, es repassen els episodis més folls del cabaret més *oussider* i *undeground* dels setanta i els vuitanta de la mà de qui els van protagonitzar a **La Cúpula**, al **Barcelona de Noche** i als locals de "Diagonal cap amunt".

Entre les produccions de joves artistes o que es presenten com a novetat a Barcelona hi ha les actuacions de **Dácil, Paula Domínguez, Tritó Jazz Band** i l'**Orquestrina Incombustible** o **Los Mejores**.

La programació familiar la formen alguns dels clàssics del gènere a la ciutat, com la **Companyia de Marionetes Herta Frankel**, els representants del mític **Grup de Folk Falsterbo Marí, Marduix** i els **Germans Poltrona**, que a més de dues funcions matinals de cap de setmana faran una sessió de nit d'aire més cabareter.

Pel que fa als clàssics "ramblers", hi ha alguns dels grans noms que han marcat l'època, com **Pau Riba, Jaume Sisa, Oriol Tramvia i Mil Simonis, la Cia Elèctrica Dharma** i el més impenitent dels ramblers: **Quico Palomar**.

Entre els qui s'han decidit a remuntar o recrear allò que feien en els moments d'eclosió del ramblisme, hi ha **Pep Bou**, la versió 2010 dels *Quatre i repicó* de **Manel Barceló** i la remuntada *Nit del foc, la hipnosi i el mentalisme* del **Fakir Kirman**.

Una de les sorpreses de la programació serà la reaparició del primer *punk* local, la **Banda Trapera** de **Morfi Grei**, que no actua a Barcelona des de 1979. El programa de la Carpa inclou, a més, dues nits de rumba i salsa coordinades per **Rafael Moll**, una dedicada al **Gato Pérez** i una altra a l'**Orquestra Plateria** i dues nits dedicades al **Saló Diana**, coordinados per **Mario Gas**. El fi de festa el posarà el 28 de març **Àngel Pavlovsky**.

La programació d'activitats completa i actualitzada es pot consultar al web de "Ramblers": www.bcn.cat/ramblers

Per altra banda La Virreina Centre de la Imatge, de l'Institut de Cultura de Barcelona, ha dedicat el primer bloc de la programació del 2010 a la Rambla. Sota el títol "Guia secreta de la Rambla" presenta un compendi d'exposicions, projeccions, debats i activitats que celebren l'exceptonalitat d'aquest espai urbà, sovint sotmès a intenses campanyes mediàtiques que el descriuen com un carrer degradat.

Per contra, la Rambla és un indret on el pes de la representació fotogràfica, literària i mediàtica supera l'imaginable, tot plegat fins a convertir-lo en una ciutat dintre de la ciutat, i en un model per observar dinàmiques urbanes espontànies i creatives, tant socialment com políticament.

"Guia secreta de la Rambla", que es desenvoluparà entre el 25 de març i el 24 de maig, dóna títol a un ampli programa que inclourà quatre exposicions, una d'elles dedicada a indagar diacrònicament les imatges de la Rambla, una altra concentrada en la reconstrucció documental de la figura d'Ocaña, i dues presentacions monogràfiques sobre dos dels autors més influents en la construcció fotogràfica de Barcelona, Frederic Ballell i Xavier Miserachs. Els cicles de projeccions i les taules de debat complementaran aquest programa sobre un dels espais més icònics de la ciutat.

"Guia secreta de la Rambla"

Sala 1: **Guia secreta de la Rambla**

Director del projecte: **Carles Guerra**

Documentalista: **Marta Delclós**

Producció de La Virreina Centre de la Imatge

L'exposició traça un recorregut diacrònic que descriu la Rambla com un espai urbà saturat per les representacions fotogràfiques, literàries, cinematogràfiques i mediàtiques. Les imatges de diversos arxius de la ciutat, combinades amb produccions contemporànies, configuren un atlas minuciós d'aquest carrer. Lluny de configurar-se com un relat històric que donés peu a una visió nostàlgica, l'exposició tematitza espais, gestos i mites per trencar amb els tòpics i les icones que han simplificat en excés la imatge de la Rambla. Les fotografies de Frederic Ballell, Gabriel Casas, Josep Maria Sagarra, Brassai, Dora Maar, Ramon Masats, Colita, Xavier Miserachs, Josep Cunties i Manel Armengol comparteixen espai amb els treballs d'Eva Serats, Red Caballo, Àngels Margarit, Oriol Vilanova, Peter Downsbrough, Jaume Pitarch, Beat Streuli i Frank Berger entre molts d'altres.

Sala Xavier Miserachs: **Barcelona en blanc i negre, revisitat**

Director del projecte: **Carles Guerra**

Documentalista: **Maria Dolores Tapias**

Producció de La Virreina Centre de la Imatge

Aquesta exposició revisita un dels llibres més influents en la construcció fotogràfica de la nostra ciutat, *Barcelona en blanc i negre* (1964). La fotografia de carrer, instantània i captada al vol, que Xavier Miserachs va representar com cap altre fotògraf de la seva generació ha deixat un rastre d'icones memorables. No obstant, aquesta exposició investiga els itineraris urbans i la metodologia fotogràfica que hi havia al darrera d'un resultat sublim i sovint captivador, tot recorrent als fulls de contactes recuperats de l'Arxiu Xavier Miserachs i a un reduït nombre de còpies d'època.

Sala 2: **Ocaña 1973-1983: accions, actuacions, activisme**

Comissari: **Máquina P.H /Pedro G. Romero**

Producció de La Virreina Centre de la Imatge amb la col·laboració del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía i el Centro Cultural Montehermoso

Ocaña arriba a Barcelona l'any 1973 i mor l'any 1983 poc després d'un accident durant el qual s'incendia la seva disfressa de sol en desfilant a les festes del seu poble. Són els anys de la transició democràtica i el protagonisme de la seva vida pública, les aparicions sobtades a esdeveniments musicals i polítics, i el destacat paper del seu cos durant les manifestacions del col·lectiu gay li atorguen un estrany lloc entre les pràctiques de la performance i l'acció. De fet, mai va ser reconegut plenament com a actor o pintor. La majoria va ignorar que ell ja es referia a la seva pròpia vida com un treball, com si aquesta definició no fos suficient. L'exposició reconstrueix la seva figura a partir de restes documentals que ens permeten recuperar Ocaña i tota una forma de vida marcada, gairebé de forma inconscient, per la confusió entre política i estètica.

Sala 3. Arxiu audiovisual i sala de lectura: **Guia secreta de la Rambla i Ocaña 1973-1983: accions, actuacions, activisme**

Arxiu Fotogràfic de Barcelona: **Frederic Ballell. La Rambla**

Co-produïda per l'AFB i La Virreina Centre de la Imatge

Més d'un centenar de fotografies captades entre 1907 i 1908 ens mostren els diversos perfils dels habitants de la Rambla. El fotògraf, Frederic Ballell (1864-1951) passeja amunt i avall i posa la seva mirada en els músics de carrer, els escombriaires, les parades de menjar, els escriptors de la Virreina, els conductors del tramvia durant un descans de la feina o els nens que s'enfilen a la font per beure aigua. La col·lecció de positius que es guarda a l'AFB mostra una manera de treballar d'una època concreta de la història de la fotografia. Les còpies en paper es realitzen per contacte directe del negatiu i tenen, per tant, la mateixa mida que aquell, sobre uns papers de tonalitat càlida que donen un aspecte de petita joia al resultat final.

Projeccions:

Estrena del documental : *Morir de dia*.

Direcció: **Sergi Dies i Laia Manresa**. Guió: **Laia Manresa**.

Muntatge: **Sergi Dies**. Fotografia: **Carles Gusi**. So directe: **Dani Fontrodona**.

Producció executiva: **Marta Andreu i Dària Esteva**. Productores: **Estudi Playtime i Únicamente severo films**.

Durada: **111 minuts**

co-producció de *La Virreina Centre de la Imatge*.

Morir de dia repassa la història de l'heroïna a Barcelona, des de la transició fins als jocs olímpics, a partir de quatre personatges absents: Pau Malvido, Mercè Pastor, Pepe Sales i Juanjo Voltas. El seu rastre en forma de diaris, cartes, fotografies, dibuixos o imatges filmades en cinema o vídeo serveix per convocar el testimoni de tota una colla de persones vives que, com ells, visqueren l'entrada de l'heroïna i els primers casos del sida a la ciutat.

Cicle de projeccions *Guia Secreta de la Rambla*.

Per concretar títols i dates.

Cicle de projeccions *Ocaña 1973-1983: accions, actuacions, activisme*.

Per concretar títols i dates.

Debats i conferències:

La Rambla. Una ciutat dintre d'una altra ciutat Governabilitat, saturació, degradació i biopolítica

Aquesta sèrie de tres taules planteja un debat que vol abordar consecutivament la governabilitat d'un espai urbà com la Rambla marcat per la saturació, l'homologia dels baixos fons que ben aviat esdevenen una estètica internacional i la possibilitat de considerar la pròpia Rambla com un laboratori polític, un territori d'excepció, o una ciutat dintre d'una altra ciutat, tal com ja es deia a la premsa local dels anys 20.

Taula 1: **Governar la saturació urbana mitjançant l'art.**

Taula 2: **Els baixos fons, una estètica internacional**

Taula 3: **La Rambla, un laboratori polític.**

